

STRATEGIE CLLD JAKO NÁSTROJ KE ZLEPŠENÍ FUNGOVÁNÍ MAS

ZÁPIS z workshopu – 6. 10. 2020 Pohořelice

PRŮBĚH WORKSHOPU

Workshop byl pojat velmi interaktivně a diskuzně. Z důvodu probíhající koronavirové epidemie proběhl v komornějším počtu pouze za účasti zástupců jihomoravských MAS. Potřebných cílů, tj. získání podnětů k doporučením a dílčím výstupům projektu, bylo nicméně v plné míře dosaženo.

V úvodu zástupci GaREPU zrekapitulovali řešení projektu a představili hlavní teze ke strategiím komunitně vedeného místního rozvoje a k budoucnosti místních akčních skupin. Následovala diskuze k řešení jednotlivých otázek. Nejzásadnější otázkou první části workshopu bylo, jak by měla být pojata strategie CLLD. Ve druhé části workshopu byla pozornost soustředěna na zapojení členů do činnosti MAS a do tvorby a realizace strategie CLLD. Jako cesta ke sjednocení přístupu MAS ke svým činnostem bylo navrženo zpracování katalogu animačních činností MAS. Katalog by mohl pomoci MAS ukázat, jaké činnosti realizují ve prospěch svého území a může být podkladovým materiálem v komunikaci s MMR ČR. Bylo konstatováno, že ještě panují nejasnosti, jaká bude konkrétní role MAS při realizaci nástroje CLLD. Od toho se odvíjí řešení, jak má MAS zakotvit související věci ve strategii CLLD.

V následujícím textu jsou provázaně zachyceny hlavní teze, které zazněly na workshopu.

ZÁVĚRY

Pojetí strategie CLLD

V případě pojetí strategie CLLD je zásadní otázkou, zda strategii zpracovat pouze jako strategii rozvoje území a strategii činností MAS (jako instituce) zpracovat samostatně, nebo zda jde obojí vyřešit v jednom dokumentu.

Ministerstvo pro místní rozvoj chápe strategii CLLD jako komplexní strategii rozvoje území působnosti MAS. Požadavky na strategii dané metodickým stanoviskem č. 12 k MPIN bude kontrolovat zejména z formálního hlediska. Klíčové je, aby ve strategii byly obsaženy všechny požadované části a měly dané náležitosti.

Zpracování samostatné strategie činnosti MAS odděleně od strategie území má určité výhody. Strategie MAS může být pojata jednoduše a stručně a plně dle potřeb MAS. Má-li být strategie MAS prakticky použitelná pro řízení činnosti MAS, tak musí být snadné a jednoduché provádět její aktualizaci, což nelze předpokládat u strategie rozvoje území působnosti MAS. V současném období se se strategiemi CLLD (kromě programových rámců) většinou příliš nepracuje. V rámci jednání orgánů MAS by byla vhodné pravidelně věnovat prostor i diskuzi (podpory) naplňování opatření strategie CLLD nezařazených do programových rámců.

Na druhou stranu je v dané struktuře strategie CLLD dostatečný prostor pro zakomponování základní strategie činnosti MAS (konkrétní role MAS, přístupy a činnosti MAS při řešení jednotlivých opatření strategie CLLD, animační aktivity, přístup k inovacím, spolupráce MAS).

Závěr diskuze byl, že by **MAS měly ve strategii CLLD jasně zakotvit představy o své činnosti na k tomu vhodných místech. Větší detaily si mohou zpracovat v doplňujících materiálech. Vedle akčního plánu pro CLLD si MAS mohou zpracovat akční plány pro další činnosti.**

Tvorba a obsah strategie CLLD

Strategie CLLD je mezičlánek mezi MAS a řídicími orgány, ale jde o nástroj definovaný zástupci Ministerstva pro místní rozvoj.

V IROPu budou MAS dávat vyjádření ohledně souladu předkládaných žádostí o dotační podporu se strategií (pokud by tedy MAS nedělaly věcné hodnocení; zde zatím MAS neměly jasné informace). Z pohledu MAS je klíčové nepřijít o věcné hodnocení. Mohlo by být součástí diskuze o souladu projektů se strategií obdobně jako u nástroje ITI. U opatření ve strategii by chtěly MAS uvést principy podpory, aby bylo dle čeho formulovat vyjádření k souladu projektů se strategií. Od MMR mají MAS informace, že by principy měly být až v akčních plánech. Otázkou je, zda hodnocení souladu projektů se strategií budou MAS provádět ve vztahu ke koncepční části strategie, nebo i ve vztahu k akčním plánům CLLD, v nichž lze předpokládat podrobnější vymezení opatření a přístupů k podpoře (tj. zda pod pojmem strategie CLLD vždy rozumíme dokument tvořený koncepční částí strategie CLLD i akční plány CLLD).

Další otázku představuje zařazení nepovinných částí strategie. Pro podporu z Operačního programu Zaměstnanost či Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK) budou vybrány pouze některé MAS. Když nebude mít MAS ve strategii CLLD zařazený popis inovativních rysů, tak MAS patrně ztratí body při hodnocení daných OP. Parametry, jakým způsobem budou vybrány MAS k podpoře z daných OP nejsou přesně známy a je nezbytné, aby všechny MAS měly stejné informace o tomto postupu (a nebyla tak skupina MAS, která „ví více“ a může z informací profitovat a mít větší šanci, že budou vybrány).

Ohledně finalizace koncepční části strategie CLLD zazněly poznámky k časovým vazbám. MAS může předložit koncepční část, ale v akčním plánu pro CLLD nesmí být nic, co není obsaženo v koncepční části. To, co bude moci být v akčních plánech, ale bude zřejmé až po schválení finálních verzí operačních programů.

Velké téma jsou tzv. smart řešení. Spousta MAS zde moc neví, jak je uchopit. Bylo by třeba zpracovat dokument k inovacím jako inspirační podklad pro strategie CLLD. Smart venkov by měl být ve strategii CLLD promítnut do inovativních rysů strategie.

Dále bylo v diskusi řešeno, že je rozdíl mezi tím, co chce území (potřeba vnímaná komunitou, ale často zde není žadatel) a co chce žadatel. Pojmenování potřeb je prvním krokem, po němž následuje dohledání informací a doložení potřeb.

Oproti období 2014–2020 jsou již MAS v území více zakořeněné. Diskuze k tvorbě strategie se tak již mohou ve větší míře týkat možnosti řešení známých potřeb a problémů, nikoli začínat od začátku jejich stanovování.

Přidanou hodnotou tvorby strategie je možnost neformálního setkávání různých aktérů z území. Pracovní skupiny pro tvorbu strategie CLLD na období 2014–2020 se po schválení strategie už nescházely.

Ohledně interpretace různých aspektů strategií CLLD panují ještě různé nejasnosti.

Animace

Stěžejním tématem strategií CLLD jsou tzv. animační činnosti (zkráceně animace). Činnosti MAS jsou mnohem širší než aktivity spojené s nástrojem CLLD (např. i propagace, dotační poradenství atd.). Prostor pro zachycení všech hlavních činností MAS může být v popisu animačních aktivit. MAS

zdůrazňovaly, že by bylo užitečné vytvoření „katalogu animačních činností“. Katalog by byl přehledem činností, které mohou být součástí animace („návrat k principům LEADERu“). Obsahoval by příklady konkrétních animačních činností a možné přístupy k financování. Pod pojmem CLLD si málokdo představí nějaké konkrétní věci.

Financování animace bude z Operačního programu Technická pomoc. Zazněl i podnět, že by se v režii mohl nastavit výdajový paušál na animace (např. 20 %). Ideální by bylo to udělat jako u místních akčních plánů rozvoje vzdělávání. Problémem financování provozu MAS z IROP je, že IROP je „zvyklý na investice“.

Získávání dalších finančních prostředků na animační aktivity přes fundraisingové aktivity sice může MAS pomoci, ale není primárním účelem MAS a často na takovou činnost nezbývají personální kapacity.

Činnost MAS a členové MAS

Ohledně vztahu činnosti MAS a členů MAS zazněly následující zajímavé výroky:

- Naši členové jsou jako fanclub MAS.
- Od MAS se pořád čekají peníze: „Mám nápad a kde na něj vezmu peníze?“ To je ale první fáze. Činnost MAS se posouvá. Je to ale i o kontaktech a o zprostředkování.
- Novým členům rovnou říkáme, že jdou do MAS pracovat. Potenciální členy oslovujeme sami.
- Největšími kreatívci v MAS je skupina s prarodinnými aktivitami.
- Do nové strategie CLLD se asi zapojí jiné osoby než do předchozí strategie.
- Malý Leader za jiných podmínek a s více penězi by udělal větší službu.
- Jak mají mít lidé důvěru ve schopnosti MAS, když mají problém se zajištěním svého provozu.
- Financování LEADERu znamená podpořit MAS v jejich činnostech.
- V pravidlech prosadit, aby byly financovány věci uvedené ve strategii CLLD.

V rámci informování o činnosti MAS jsou efektivní cestou cílené prezentace a propagační akce pro předsedy svazků obcí a pro členy obecních rad. MAS často mluví pro starosty nesrozumitelně. Je třeba pracovat i s nečleny na území MAS, např. vytvářet i sítě odborníků. MAS může dělat fundraising pro své členy a subjekty z území.

Je reálná průběžná debata dílčích věcí ke strategii CLLD na jednáních orgánů MAS? Je to obtížně uchopitelné. Jak zvládnout debatu během 30 minut (které zbydou po vyřízení jiných bodů) a s různým mixem účastníků? Proveditelné je ale zapojení výběrové komise do vytváření kritérií k výzvam. Členové orgánů by mohli hledat smysluplné animační aktivity. Byly by vhodné i schůzky mimo valnou hromadu spojené s neformálními diskuzemi (např. v rámci pracovních skupin).

Projekty spolupráce byly velmi přínosné. Ale v období 2014–2020 se kvůli složitým pravidlům realizovaly minimálně.

DOPORUČENÍ

Z diskuzí na workshopu vyplynula následující hlavní doporučení:

- ⇒ Řešení vztahu strategie CLLD a strategie MAS (coby instituce):
 - Strategie CLLD by u opatření měla zakotvit témata (obecné činnosti), která bude řešit přímo MAS.
 - Role MAS a rámec činnosti MAS by měl být ve stručnosti zakotven i v animačních aktivitách a v popisu inovativních rysů.
 - Vedle akčního plánu pro CLLD by měla MAS zpřesnit způsob realizace dalších činností v rámci akčního plánu pro ostatní činnosti MAS (zpřesnění strategie organizace MAS).
- ⇒ Pro usnadnění zpracování popisu animačních aktivit je užitečné zpracovat přehled možných animačních činností MAS tzv. „katalog animace“ (důležité, aby uvedené činnosti byly potom financovatelné v rámci finančních prostředků na animaci MAS).
- ⇒ Financovat část animačních činností formou výdajového paušálu.
- ⇒ Co nejdříve vyjasnit všechny souvislosti ovlivňující zpracování jednotlivých částí strategie CLLD, zejména:
 - Pod pojmem strategie CLLD se rozumí koncepční část strategie CLLD i akční plány CLLD?
 - Jaké prvky nepovinných částí strategie budou reflektovány jednotlivými řídicími orgány?
- ⇒ Zvolit u všech MAS Jihomoravského kraje jednotný přístup ke tvorbě strategií CLLD.
- ⇒ Přehledně informovat o nastavení mechanismu výběru MAS pro uplatnění CLLD u operačních programů, kde se nepředpokládá zapojení všech MAS.